

Ett märkligt silverfynd i Bro kyrka 1692

Ur boken Vargatider på Stångenäset
Utgiven 1965 av Sven Rydstrand

Då Bro gamla medeltidskyrka revs ned år 1692, gjorde arbetarna ett fint silverfynd i en av dess murar. Tyvärr kom detta inte till myndigheternas kännedom förrän ett par år senare, ty arbetarna kom överens om att hålla upptäckten hemlig samt dela silversakerna emellan sig. Då prästen sålunda fick reda på saken, var därför redan en del av silversakerna försvunna, fastän det mesta dock senare kom till rätta. Händelsen refererades vid häradstinget på Broberg den 19 februari år 1694, och protokollet har följande lydelse:

"Kyrkoherden ärevördige herr Owe Tegnér anklagar tillsammans med befälningssmannen välaktade Petter Kall dragonen Anders Larsson i Lycke, Nills Kaja i Ferlef, Rasmus Mårtensson i Ferlef, Oluf Hansson och Greger Jacobsson i Säm samt Lars Persson och Hans Assmundsson i Rörvall för att de år 1692 i juni månad, då Bro kyrka blev nedriven, hava funnit en stor hop med silver, det delat och bortsålt, största delen till Oluf i Bräcke, vilken det sedan levererat till befälningssmannen välaktade Petter Kall, påståendes att de därför må plikta. Vetandes ej huru silvret blivit nederlagt men förmenar det vara där uti någon ofred förvarat, då ägaren lär vara genom döden avgången och silvret då blivit kvarliggande, att alltså kyrkan var dess rätte ägare.

Alla dessa sju personer mötte och tillstod, att då de bröt ned kyrkomuren, funno de detta silvret, vilket Anders Larsson och Rasmus i Ferlef bytte ibland dem. Greger i Säm sade att han ville föra fram det i ljuset, men Anders Larsson och Rasmus tvingade dem på livet, svarandes att vi äro några få själar och fattiga karlar allesammans, så detta kunde vara oss till en liten hjälp. Och den, som inte kunde tåga, honom skulle fanen taga. Därtill de andra sade ja och samtyckte.

Kyrkoherde Simon Mattssons
gravsten i Bro

Anders Larsson berättade att han och Greger i Säm funno det först och bytte det strax emellan sig och de andra, länkandes inte annat än att det var deras eget, som de sålunda funnit. Största delen därav sålde de till Oluf i Bräcke och fick därför 17 riksdaler.

Oluf i Bräcke berättade, att Rasmus i Ferlef sände sin svåger till honom med något gammalt silver, bestående av bland annat ett söndrigt fat, en kedja och en skål, sägandes det funnit hava uti kyrkomuren. Så framt han icke ville det köpa, eftersom det var där taget, ville de strax draga till Norge och sälja det. Därför bad hans hustru att han skulle köpa det, ty hon tyckte att det skulle vara en stor skam om det skulle avfösas. Därför köpte Oluf det, men han bar det strax till befälningssmannen Kall.

Nills Kaja sade, att Anders Larsson och Rasmus

tvingade honom att så framt någon skulle uppropa dem, så skulle han bliva dennes baneman, och han skulle sedan rymma landet. Därför måste han med de andra dölja undan sitt silver. Vartill Anders och Rasmus nekar, föregivandes alla vara lika.

Silvret framlades och vägdes samt befanns väga 77 lod, varav de alla njutit sin andel, 11 lod. 53 lod haver Oluf i Bräcke köpt, och de pengarna delade de sinsemellan. Det övriga hade de alla i behåll, undantagandes Anders Larsson, som hade sålt en silversked.

Och som de tillstå samtliga att hava varit i flock och farnöte och med varandra lika njutit av detta funna silvret, nämligen 11 lod, som värderas till 88 öre, det dolt och för ingen uppenbarhet, utan största delen försålt och avyttrat, som nu likväl är återställt ty skall en var bota enligt 33 kapitlet Tjuvbalken tjuvaböter, och efter Straffordningen dubbelt, nämligen:

Anders Larsson 24 daler 24 öre, Nills Kaja 24 daler 24 öre, Rasmus i Ferlef 24 daler 24 öre, Oluf i Sam 24 daler 24 öre, Greger Jacobsson i Sam 24 daler 24 öre, Lars Persson i Rörvall 24 daler 24 öre, och Hans Assmundsson i Rörvall 24 daler 24 öre.

Oluf i Bräcke, som uti enfaldighet och genom sin hustrus övertalelse och förledande silvret köpt, dock burit det strax till befälningssmannen, skall ock lägga för sin förseelse till Bro kyrka 10 daler silvermynt samt bliva sina penningar förlustiga.

Detta remitteras ödmjukeligen till den höglovliga kungliga hovrättens nådigaste vidare omprövning."

Om den kungliga hovrätten något lindrade straffet för de fattiga arbetarna, är inte känt. Man tycker att åtminstone Oluf i Bräcke, genom vars ingripande silversakerna slutligen kom till rätta, borde ha sluppit undan böterna, ty hade han inte köpt silvret, skulle detta fynd aldrig kommit i dagen.

Var det blev av de märkliga silversakerna, lämnar dock domboken inte någon uppgift om. Bro kyrka fick dem i alla fall inte, ty i så fall skulle de ha redovisats i räkenskapsböckerna, men där finns inte en enda rad om denna sak. Troligen har kungl. majestät och kronan lagt beslag på hela fyndet. Men därom kan kanske hovrättens protokoll ge vidare besked.